

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Regional utveckling och landsbygdsvisioner
 - Debattskribent vill se en uppstudsigt landsbygd – läs mailinläggen från en pyrande svensk landsbygd
 - Turismprojekt vill dra nytta av intresset för Guillous Arnfilmer
 - Jordbruket kunde bli en koldioxidsänka visar rapport
 - Leader-arbetet på Åland i gång – Roger Silfver samordnare
 - Lokalt medaljregn på Eckerö – miljövänner och Årets Eckeröbo och prisades
 - Vårterminens rurala studier vid ÅA i Vasa kör i gång nästa vecka
-

REGIONAL UTVECKLING OCH LANDSBYGDSVISIONER

I Mellan-Europa tänker man sig en landsbygdsutveckling som utgår ifrån ett antal centralorter, vilket inte kan implementeras i vårt glesbefolkade land. Finland är i stället de små centralorternas och den stora landsbygdens land. Den stadsnära landsbygden vinner emellertid terräng, även i Österbotten. Centralortstänkandet har givit upphov till ett antal begränsande metaforer, t.ex. brukar man tala om städer som lokomotiv, vilket motsvarar väldigt dåligt den regionala utveckling som pågår. I verkligheten bygger regionutvecklingen på en växelverkan, där medborgare i olika lokalsamfund, politiker, företag och myndigheter samarbetar. Framgångsrika regioner karakteriseras av en kombination av stordriftens och småskalighetens logik, vilket skiljer sig från en hierarkisk uppdelning i lokomotiv och vagnar. I debatten om regional utveckling kan man hitta landsbygden nämnd i tre olika sammanhang: stadsnära bostadsområde, spelplats för en rad märkliga evenemang (t.ex. att bära frugan på ryggen) som inte kan tas på allvar och jordbruk, vilket uppfattas i en större offentlighet vara samma som landsbygden. De facto utgör jordbruket endast drygt tio procent av arbetsplatserna på landsbygden, som funktionellt till största delen består av annat än jordbruk. Men jordbruket är inte oviktigt. En ödesfråga för hela Finland är hur man skall skapa en konstellation som tryggar det finländska jordbruket. Här handlar det om politiska beslut som kräver inrikespolitisk konsensus kring målsättningarna, samt verkliga vänner i EU:s kärna. Skulle man politiskt lyckas trygga det finländska jordbruket, skulle det ändå inte nödvändigtvis garantera en välmående landsbygd som helhet. Det behövs nya arbetsplatser och nya småföretag. Det finns emellertid goda förutsättningar att skapa sådana på landsbygden, inte minst tack vare all den förnybara energi som där finns. Landsbygdens närproducerade energi skapar arbetsplatser och de små energikällorna kan knytas samman till större nätverk som därmed åtnjuter vissa stordriftsfördelar. Man kan även bygga upp tjänstenätverk på landsbygden. Här kan kommuner, företag och medborgarorganisationer gemensamt erbjuda tjänster åt såväl fast som semesterbosättning. Utan sådana här arrangemang kommer landsbygdens tjänster att fjärra sig från befolkningen. Kommunsammanslagningar innebär i regel att serviceutbudet centraliseras och kommuninvånarna får vänja sig vid längre avstånd till servicepunkterna. Inom kommun- och servicestrukturen borde man nu börja koncentrera sig på det mest väsentliga: hur skall servicen organiseras så att den tryggar ett drägligt liv överallt i kommunen. Man borde övergå från föreställningarnas geografi till verklighetens geografi. Uppgifterna är hämtade ur en

artikel i gårdagens upplaga (10.1) av Vasabladet, vilken skrivits av professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet, Hannu Katajamäki, som tillika är landsbygdsprofessor.

DEBATTSKRIBENT VILL SE EN UPPSTUDSIG LANDSBYGD – LÄS MAILINLÄGGEN FRÅN EN PYRANDE SVENSK LANDSBYGD

Lotta Gröning skrev i Aftonbladet om den döende och tysta landsbygden och frågade om det fanns något liv där. Då överöstes debattmailen med inlägg från alla Sveriges hörn, där folk berättade om sina projekt och idéer för att överleva och utvecklas. En del av dem som inkom kan läsas på webbadressen <http://www.aftonbladet.se/debatt/article1565532.ab>. Trots det enorma gensvaret är det någonting Gröning saknar – en helhetsstrategi för landsbygdens utveckling. Den lokala utvecklingen har blivit stödberoende, vilket innebär att den där uppstudsiga och krävande utvecklingslustan har avstannat. Man måste vara anpassningsbar och snäll för att få stöd, inte minst gentemot kommunerna som har en översteställning för alla utvecklingsprojekt. Gröning undrar om det inte finns några landsbygdsutvecklare, som ifrågasätter rådande strukturer och står på egna ben. Vad händer sedan om stöden försvinner, dör landsbygden då, frågar sig Gröning, som vill att djungeltrumman skall ljuda ännu en gång. Det sägs att all utveckling, även den globala, är lokal, men Gröning börjar undra. Uppgifterna från 7.1 är hämtade från Aftonbladets nättidning och kan läsas under webbadressen <http://www.aftonbladet.se/debatt/lottagröning/article1565495.ab>.

TURISMPROJEKT VILL DRA NYTTA AV INTRESSET FÖR GUILLOUS ARNFILMER

Det stora medeltidsintresset i spåren av Jan Guillous romantrilogi från korstågstiden är utgångspunkten för Götene kommuns projekt *Medeltidens Värld*. Ambitionen är att skapa en populär arena för upplevelser med medeltiden i centrum. Kulturturism är en stor potential för turismutveckling och därigenom regional utveckling, men för att kunna ta tillvara denna potential, krävs att historien blir mer tillgänglig för besökarna. Nu har man en stor möjlighet att dra nytta av intresset för Arnfilmerna och skapa en äventyrs- och upplevelseanläggning med basen i filmens byggnader. En förstudie har gjorts och kommunfullmäktige i Götene beslöt i höstas att genomföra projektet och avsätta ett aktiekapital på 5 miljoner kronor, samt göra ett aktieägartillskott på 2 miljoner kronor. Projektet *Medeltidens Värld* skapar på många sätt goda möjligheter för en fortsatt positiv utveckling av Götene kommun. Man räknar med att från år 2010 locka minst 50 000 betalande besökare per år. Aktiebolaget ”Medeltidens Värld AB” skall nu sätta högsta fart för att genomföra projektet och se till att den första delen av anläggningen finns på plats inkommande sommar. För att nå framgång behöver olika grupper av människor involveras i verksamheten. Ett lokalt byalag skall bildas som en arena för lokala privatpersoner, föreningar och företag, vika vill vara en del av verksamheten. Nätverk skall även bildas med föreningar, företag och liknande anläggningar i Sverige och Europa. Mer information finns på Götene kommuns hemsida under webbadressen <http://www.gotene.se/projekt/medeltidensvarld.125.html>.

Turism- och besöksnäringen är en bransch i tillväxt som bidragit till fler arbetstillfällen i Sverige. Under perioden 1995-2005 ökade antalet jobb i Sverige inom turism- och besöksnäringen med ca 35 procent, vilket kan jämföras med att landets totala sysselsättning under motsvarande period ökade med ca 7,5 procent.

JORDBRUKET KUNDE BLI EN KOLDIOXIDSÄNKARE VISAR RAPPORT

Genom en rad åtgärder kunde jordbruket omvandlas till en koldioxidsänka som binder upp koldioxid, visar en färsk Greenpeace-rapport. Jordbruket producerar upp till en tredjedel, 17-32 procent, av alla växthusgaser. Motsvarande siffra i Finland är 14 procent. Jordbrukets stora andel, som är betydligt större än elproduktionens, beror på överanvändning av gödsel,

omvandling av skogsmark till jordbruksmark, markförstöring och en intensiv djurhållning. Men samtidigt har jordbruket potential att genom olika åtgärder släppa ut betydligt mindre än i dag, som t.ex. att minska överanvändningen av gödsel, skydda och återställa jordbruksmark, förbättra risproduktionen och minska efterfrågan på kött. Speciellt i de industrialiserade länderna, kunde jordbruket till och med lagra mer växthusgaser än vad det släpper ut. Rapporten är skriven av Jessica Bellarby, Bente Foereid, Astley Hastings och Pete Smith vid universitetet i Aberdeen. Uppgifterna är bl.a. från YLE:s Internytt (9.1) och finns under webbadressen <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=117823>. Se även webbadressen <http://www.nationalpost.com/news/canada/story.html?id=223950>. Rapporten (på engelska) hittas på adress <http://www.greenpeace.org/raw/content/canada/en/documents-and-links/publications/cool-farming-climate-impacts.pdf>.

LEADER-ARBETET PÅ ÅLAND I GÅNG – ROGER SILFVER SAMORDNARE

Det åländska LBU(landsbygdsutvecklings)-programmet, *Landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland för perioden 2007-2013*, godkändes 19.12.2007 av EU:s landsbygdskommitté, vilket i praktiken innebär att Leader-arbetet på Åland nu påbörjas. Leader kommer att omfatta hela landskapet Åland och landskapsregeringens målsättning är att utse en lokal aktionsgrupp (LAG), som ansvarar för genomförandet av Leader-dimensionen på Åland. Landskapsregeringen har i egenskap av förvaltningsmyndighet och ansvarig för LBU-programmets genomförande på landskapet Åland, anställt Roger Silfver som Leader-samordnare fr.o.m. 1.1.2008. Leader-samordnarens uppgift är att ansvara för att information och kunskap om Leader-dimensionen i LBU-programmet når ut till befolkningen på Åland. Samordnaren skall även fungera som kontaktperson mellan myndigheten och den eller de grupperingar som ansöker om att bli utsedd till Ålands LAG. Leader-samordnaren nås på tel. +358 (0)18 25292, +358 (0)457 342 5325, fax +358 (0)18 19155 eller e-mailadress roger.silfver@regeringen.ax. Landskapsregeringens webbadress är www.regeringen.ax. Åländska landsbygdsutvecklingsprogrammet kan läsas i sin helhet under webbadressen <http://www.regeringen.ax/composer/upload/naringsavd/jordbruksbyran/LBU-program.pdf>.

LOKALT MEDALJREGN PÅ ECKERÖ – MILJÖVÄNNER OCH ÅRETS ECKERÖBO PRISADES

Eckeröborna har hållit sedvanlig nyårsfest och fördelat medaljer. Som Årets Eckeröbo 2007 utsåg kultur- och fritidsnämnden i Eckerö Kerstin Berlin, som är en av de människor som bidraget till sammanhållning och gemenskap i en bygd bara genom att vara sig själv. Berlin manar till efterföljd genom det positiva föredömet makt. Till Årets miljövän 2007 utsågs jordbrukarparet Gunilla och John Mattsson. I motiveringen från miljö- och byggnadsnämnden sägs bl.a., att med ett brett sortiment av ekologiskt odlade produkter har Gunilla och John Mattsson visat att begreppen närodlat och ekologiskt hänsyn kan gå hand i hand med ett modernt jordbruk, samtidigt som de verkar för en bättre matkultur och folkhälsa. Vidare utsågs Inga Söderlund och Hannu Karlsson till mottagare av hedersutmärkelsen Eckerös kulturpersonlighet 2007, Kent och Rainer Eklund till Årets företagare 2007. Uppgifterna är från tidningen Nya Ålands nätupplaga (3.1) och finns att läsas under webbadressen http://www.nyan.ax/nyheter/index.pbs?news_id=29480.

Eckerö kommun, som är längst västerut på fasta Åland, hade i slutet av år 2006 över 900 invånare.

VÅRTERMINENS RURALA STUDIER VID ÅA I VASA KÖR I GÅNG NÄSTA VECKA

Den 15 januari inleds vårterminens landsbygdsstudier vid Åbo Akademi (ÅA) i Vasa med kursen *Turism i ett historiskt och sociologiskt perspektiv* (10 sp). Den andra kursen under vårterminen är *Metodstudier för landsbygdsutveckling* (5 sp), vilken börjar den 11 mars.

Syftet med det tematiska biämnet i landsbygdsstudier (25 sp) är att studerande efter avlagda kurser skall känna till och förstå ekonomiska och sociala förändringsprocesser på dagens landsbygd (med fokus på Finland och EU), aktuella landsbygdspolitiska mål och program, samt vara bekant med viktiga teoretiska traditioner och central forskning inom forskningsfältet Rural Studies. Studierna sker inom ramen för Öppna universitetet vid Fortbildningscentralen (FC) vid Åbo Akademi i Vasa. Förhandsanmälan är obligatorisk. För info och själva kursanmälan se webbadressen <http://www.abo.fi/fc/opu>. Alla anmälningar som gjorts före startdatum, tas emot. En politiceskandidatexamen (180 sp) kan påbyggas med en magisterexamen (180 sp + 120 sp = 300 sp) med inriktning på rurala studier inom ämnet socialpolitik. Magisterexamen består av 120 sp (biämnes- och övriga studier 40 sp, fördjupade studier 40 sp och magisteravhandling 40 sp). För magisterexamen (ansökningstid senare i vår) och för doktorandstudier (kontinuerlig intagning) sker ansökan hos Samhälls- och vårdvetenskapliga fakulteten (<http://www.vasa.abo.fi/svf/>). ÅA i Vasa är även med i universitetsnätverket Rural Studies' tvärvetenskapliga landsbygdsstudier som ett av tio medlemsuniversitet, www.ruralstudies.fi.

Vid Svenska yrkesinstitutet (Syi) kan man avlägga Specialyrkesexamen för utvecklare av landsbygden, vilken består av tre examensdelar: företagsamhet, projektkompetens och verksamhet som utvecklare. Examen, vilken riktar sig till resurspersoner som arbetar i organisationer, föreningar eller företag med anknytning till landsbygd, är avlagd när alla tre examensdelar är godkända. Förberedande utbildning startade redan för ett år sedan. Men intagningen sker nonstop, så man kan inleda studierna när helst man har passligt. Examen, eller en del av examen, kan avläggas genom erkännande av tidigare kunnande. Utbildningen kan genomföras som läroavtalsutbildning. Se Syi:s enhet i Vasa under webbadressen http://www.syi.fi/fortbildning/main.asp?site=utvecklare_landsbygden&sektor=naturbruk. Samma utbildning ordnas (på finska) bl.a. av JAKK EU-tietokeskus. För vidare information se webbadresserna <http://www.jakknet.com/eu-tietokeskus/fin/sivusto.asp?T=1&R=50> respektive <http://www.jakknet.com/eu-tietokeskus/fin/bitmap.asp?R=146>.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net . Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi . Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
--